

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՊԱՐՈՆ Հ.ՄԻՄԴՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Նախարար,

ՀՀ Կառավարության 2018 թվականի փետրվարի 22-ի թիվ 191-Ն որոշման
համաձայն, ներկայացնում եմ ՀՀ Արմավիրի մարզի Ապագայի ԱԿԽ հանքավայրում
2023թ.-ին իրականացված մշտադիտարկումների արդյունքները:

Հարգանքով՝

«ԷՍ ԹԻ ՍԵՐՎԻՍ» ՍՊԸ տնօրեն՝

Մ.Խաչատուրյան

15.04.2024

Հողային ծածկույթ	Հանքավայրի շրջակայքում	- հողերի քիմիական կազմը (рН, կատիոնափոխանական հատկությունները, էլեկտրահաղորդականության հատկանիշներ, մետաղների պարունակությունը -հողերի կազմաբանությունը	նմուշառում, նմուշի լաբորատոր հետազոտություն,	տարեկան մեկ անգամ	22	Որոշվող ցուցանիշ	Նմուշի ծածկագիր և վերցման տեղը	
		N1	N2					
		8431521	8431258					
		4442943	4442780					
		H-849	H-847					
		1.	Ջրածնային ցուցիչ		6.5	6.7		
		2.	Ինոնափոխանակում մգ/էկվ/100գ		17,8	20,3		
		3.	Fe, %		4,68	4,76		
		4.	Mn, %		0,16	0,2		
		5.	Zn, %		0,002	0,001		
		6.	Cu, %		0,005	0,003		
		7.	Mo, %		չի հայտն.	չի հայտն.		
		8.	Cr, %		0,0002	0,001		
		9.	Co, %		0,0005	0,0001		
		10.	Hg, %		չի հայտն.	չի հայտն.		
		11.	As, %		չի հայտն.	չի հայտն.		
		12.	Pb, %		< 0,0001	< 0,0001		
		13.	Ni, %		0,03	0,02		
		14.	Sb, %		չի հայտն.	չի հայտն.		
		15.	Cd, %		< 0,0001	< 0,0001		
		16.	B		0.002	0.001		
		17.	Ba		0.03	0.04		
		18.	Հումուս, մգ/կգ		2,8	3,3		
Վայրի բնություն, կենսամիջավայր, կարմիր գրքում ընդգրկված, էներգիկ տեսակներ	ընդերքօգտագործման տարածքին հարակից շրջան	տարածքին բնորոշ վայրի բնության ներկայացուցիչների առկայությունը, պոպուլյացիայի փոփոխություն	նկարագրություն,	տարեկան մեկ անգամ	Տես բացատրագրում			

ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՍՓՈՓ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (2023թ.)

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Նվազագույն հաճախականությունը	Արդյունքը
Մակերևութային ջրեր	-	ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշմամբ սահմանված նորմեր	-	-	-
Ստորերկրյա ջրեր	-	-	-	-	-
Մթնոլորտային օդ	բացահանքի տարածք, ճանապարհներ, արտադրական հրապարակ, ընդերքօդազործման թափոնների օբյեկտի տարածք, ազդակիր համայնքներ, ըստ քամիների վարդերի գերակշռող ուղղությունների՝ ար- տանետումների աղ- բյուրից մինչև 2 կմ հեռավորություն	- հանքավոշի, (PM10 և PM2.5), ածխածնի օքսիդ, ածխա- ջրածիններ, ազոտի օքսիդներ, մուր, ծծմբային անհիդրիդ, բենզ(ա)պիրեն,	նմուշառում, նմուշի լաբորատոր հետազո- տություն, չափումներ ավտոմատ չափման սարքերով	շաբաթական մեկ անգամ՝ 24 ժամ տևողությամբ	Անօրգանական փոշի – 0,67տ Ազոտի երկօքսիդ – 0,091տ Սահմ.ածխաջրածիններ – 0,02տ Ածխածնի օքսիդ – 0,046տ Կախված մասնիկներ- 0,007տ Ծծմբային անհիդրիդ-

Աղմուկ և թրթռում	Բացահանք, Արտաշար բնակավայր բնակավայր				Միջինը երեք եռամսյակների՝ 48.2Դբ
Ոչ վտանգավոր թափոններ	-	-	-	-	-
Վառելանյութի պահեստարաններ	-	-	-	-	-
Ցիանային լուծույթների օգտագործման հետ կապված ենթակառուցվածքներ	-	-	-	-	-
Լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակը	Բոլոր սարքավորումներն անցել են տարեկան տեխնիկական զննում				

Տեղեկատվությունը ներկայացրեց «ԷՍ ԹԻ ՍԵՐՎԻՍ» ՍՊԸ, Ապագայի ԱԿԻՍ հանքավայր

(գտնվելու և գործունեության իրականացման վայրը, հեռախոսահամարը, կայքը, էլեկտրոնային հասցեն՝ առկայության դեպքում)

Ղեկավար _____
(պաշտոնը, անունը, ազգանունը)

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ԱՊԱԳԱՅԻ ԱԿԻՍ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐՈՒՄ
2023Թ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ

ՀՀ Արմավիրի մարզի Ապագայի ԱԿԻՍ Հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Արմավիրի մարզում, Մեծամոր համայնքի Արտաշար բնակավայրի վարչական սահմաններում:

Մոտակա բնակավայրերն են Գայ, Հայկաշեն, Երասխահուն, Արտաշար և Ապագա գյուղերը, որոնց հետ հանքավայրը կապված է գրունտային և ասֆալտապատ ճանապարհներով:

Հանքավայրը զբաղեցնում է 31.98հա մակերես և եզրագծվում է հետևյալ ծայրակետային կոորդինատներով (ըստ ArmWGS-84 համակարգի).

1. Y=8431761.0000 X=4442758.0000	9. Y=8431294.0000 X=4442767.0000
2. Y=8431594.0000 X=4442679.0000	10. Y=8431375.0000 X=4442698.0000
3. Y=8431554.0000 X=4442708.0000	11. Y=8431842.0000 X=4442416.0000
4. Y=8431702.5214 X=4442904.6221	12. Y=8431959.0000 X=4442154.0000
5. Y=8431730.0000 X=4442941.0000	13. Y=8432136.0000 X=4442140.0000
6. Y=8431692.0000 X=4442955.0000	14. Y=8432209.2138 X=4442436.1093
7. Y=8431614.0000 X=4443021.0000	15. Y=8431976.4170 X=4442703.1268
8. Y=8431412.9089 X=4443036.4699	1. Y=8431761.0000 X=4442758.0000

Հաշվետու տարում հանքավայրի տարածքում իրականացվել են հողային ծածկույթի, մթնոլորտային օդի, բուսական և կենդանական աշխարհի և աղմուկի մշտադիտարկումներ, որոնց արդյունքները բերվում են ստորև:

1. Հողային ծածկույթ

Հանքավայրի շրջանում տարածված են ոռոգելի գորշ մնացորդային կավային հողեր:

Հանքավայրի մակերևույթի զգալի մասից հողային ծածկույթը բացակայում է, դրանք հանվել են ավելի վաղ իրականացված արդյունահանման աշխատանքների ժամանակ:

Օգտակար հաստվածքը ծածկող մակաշերտի հզորությունը (պահպանված տեղամասերում) հասնում է մինչև 1.3մ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են աղակալված, ավազակոպնային խառնուրդի հետ միախառնված կավային, կավավազային, ավազակավային մեխանիկական կազմի փուխր այլուվիալ առաջացումներ:

Հանքավայրի մերձակայքից վերցված հողի նմուշների քիմիական կազմի որոշումների արդյունքները բերված են աղ.1-ում:

Հանքավայրի մերձակայքի հողի նմուշների քիմիական կազմը

ՀՀ	Որոշվող ցուցանիշ	Նմուշի ծածկագիր և վերցման տեղը	
		N1 8431521 4442943 H-849	N2 8431258 4442780 H-847
1.	Ջրածնային ցուցիչ	6.5	6.7
2.	Իոնափոխանակում մգ/էկվ/100գ	17,8	20,3
3.	Fe, %	4,68	4,76
4.	Mn, %	0,16	0,2
5.	Zn, %	0,002	0,001
6.	Cu, %	0,005	0,003
7.	Mo, %	չի հայտն.	չի հայտն.
8.	Cr, %	0,0002	0,001
9.	Co, %	0,0005	0,0001
10.	Hg, %	չի հայտն.	չի հայտն.
11.	As, %	չի հայտն.	չի հայտն.
12.	Pb, %	< 0,0001	< 0,0001
13.	Ni, %	0,03	0,02
14.	Sb, %	չի հայտն.	չի հայտն.
15.	Cd, %	< 0,0001	< 0,0001
16.	B, %	0.002	0.001
17.	Ba, %	0.03	0.04
18.	Հումուս, %	2,8	3,3

2. Մթնոլորտային օդ

Մթնոլորտ արտանետվող վտանգավոր նյութերի քանակները որոշելու նպատակով կատարվել են գործիքային չափումներ: Չափումները կատարվել են շաբաթական մեկ անգամից մինչև ամիսը մեկ անգամ 24 ժամ տևողությամբ:

2023թ. ընթացքում Այազայի ԱԿԽ հանքավայրում իրականացված արդյունա-
հանման աշխատանքների հետևանքով մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի
փաստացի միջինացված արժեքներն հետևյալն են՝

Անօրգանական փոշի – 0,67տ

Ազոտի երկօքսիդ – 0,091տ

Սահմ.ածխաջրածիններ – 0,02տ

Ածխածնի օքսիդ – 0,046տ

Կախված մասնիկներ- 0,007տ

3. Բուսական և կենդանական աշխարհ

Ապագայի հանքավայրի շրջանի բուսականությունը ներկայացված է ստորին չորրորդական դարաշրջանից ՀՀ տարածքում իհայտ եկած աղասեր անապատային բուսատեսակներով:

Հանքավայրի շրջանին բնորոշ են օշան հավամրգանման (*Salsola ericoides* Bieb.), սարսազան կոնաձև (*Halocnemum strobilaceum* Pall. Bieb), անցողունիկ հեռացած (*Puccinellia distans*), սեզ սողացող (*Elytrigia repens*), հազարատերևուկ նեղատերև (*Achillea tenuifolia*), դաշտավլուկ սոխուկային (*Poa bulbosa*), օշինդր բուրավետը (*Artemisia fragrans* Willd.), լվածադիկ արծաթատերև (*Tanacetum argyrophyllum* C. Koch. Tzvel.), փշոտ կապար (*Capparis spinosa*) և սովորական եղեգ (*Phragmites communis*) բուսատեսակները:

Կարմիրգրքային բուսատեսակներ հանքավայրի շրջանում չեն հայտնաբերվել:

Հանքավայրի շրջանում կենդանական աշխարհը ներկայացված է տափաստանային-անապատային լանդշաֆտներին բնորոշ, հանրապետության տարածքում լայն տարածում ունեցող կենդանական ձևերով:

Երկկենցաղներից և սողուններից հանքավայրի մերձակայքում հանդիպել են դողոշներ, գորտեր, մողեսներ և լորտու տեսակի օձ:

Հանքավայր տանող ճանապարհի հարևանությամբ մեկ անգամ հանդիպել է աղվես:

Բավականին հաճախ հանդիպել է դաշտամուկ:

Թռչուններից հաճախ հանդիպել է դաշտային ծիծեռնակը:

Հանքավայրի մերձակայքում խոշոր կաթնասունների կամ թռչունների բներ, բնադրավայրեր չեն հայտնաբերվել:

Կենդանական աշխարհի կարմիրգրքային տեսակներ չեն հայտնաբերվել:

4. Աղմուկ, թրթռումներ

Չայնաչափի օգնությամբ ցերեկային և գիշերային ժամերին պարբերաբար իրականացվել են աղմուկի չափումներ: Ցերեկային ժամերին ծանրաբեռնված աշխատանքային ռեժիմում աղմուկի մակարդակը գրանցվել է 67 դԲԱ: Գիշերային ժամերին աղմուկի մակարդակը չի գերազանցել 45 դԲա-ը:

2023թ. ընթացքում հանքավայրում արդյունահանման աշխատանքներն իրականացվել են ընդհատումներով, այդ իսկ պատճառով աղմուկի միջին մակարդակը չի գերազանցել 48,2 դԲԱ-ը:

Հաշվետվությունն ու բացատրագիրը
կազմեց ԱԶ Շ.Խաչատրյանը

